

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 158/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Š. V., K., zastúpeného JUDr. M. P., advokátka, s. r. o., Ž., v mene ktorej koná advokát JUDr. J. L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Ž. v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 a postupom Okresnej prokuratúry Ž. v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1211/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. V. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2010 doručená sťažnosť Š. V., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a podľa čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Ž. (ďalej len „úrad justičnej a kriminálnej polície“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 a postupom Okresnej prokuratúry Ž. (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1211/09.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplynulo:

„Dňa 18. 12. 2009 (v piatok, tri pracovné dni pred Vianocami) mi bolo doručené uznesenie vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ Ž., Úrad justičnej a kriminálnej polície zo dňa 15. 12. 2009, sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 o začatí trestného stíhania, ktorým bolo zároveň voči mne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie za pokus zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona ...

Proti tomuto uzneseniu som v zákonnej trojdňovej lehote dňa 21. 12. 2009 podal sťažnosť. ...

Túto sťažnosť prokurátor okresnej prokuratúry uznesením zo dňa 27. 01. 2010 zamietol. ...

Môj obhajca dňa 11. 01. 2010 oznámil, že sa chce zúčastniť všetkých vyšetrovacích úkonov. ...

V uznesení o vznesení obvinenia zo dňa 15. 12. 2009 je uvedené nepravdivé tvrdenie, že zmluva o dielo z 03. 05. 2004 je sfaľovaná, nakoľko túto podpísal A. K., ktorá skutočnosť bola jednoznačne preukázať výpoveďou svedkyne pani D. dňa 08. 01. 2010 ako aj svedeckou výpoveďou Ing. D. dňa 11. 01. 2010. Z ich výpovedí vyplýva, že originál tejto zmluvy dostal aj pán A. K., ktorý ho vlastnoručne podpísal a trestné stíhanie je preto neopodstatnené! ...

Základným predpokladom vznesenia obvinenia je tak v prvom rade preukázanie skutočnosti, že bol spáchaný trestný čin a musí byť dostatočne odôvodnený záver, že tento čin spáchala konkrétna osoba. Tomuto záveru musia predchádzať presvedčivé zistenia. ...

V tejto súvislosti poukazujem aj na § 48 ods. 3 písm. a) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov policajného zboru, podľa ktorého je policajt povinný svedomito plniť úlohy uložené Ústavou SR, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými predpismi, pričom

bez dôvodné, jednostranné a objektívnymi dôkazmi nepodložené obvinenie voči mojej osobe nepovažujem za svedomitú plnenie úloh, ktoré sú policajtom uložené ústavou, trestným poriadkom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Poukazujem taktiež na § 213 ods. 2 Trestného poriadku podľa ktorého má obhajca právo zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov, ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom, pričom v zmysle § 213 ods. 3 Trestného poriadku je policajt povinný obhajcovi včas oznámiť čas, miesto konania úkonu a druh úkonu. ...

Nebol mi poskytnutý primeraný čas a možnosti na prípravu mojej obhajoby tak, ako to ukladá Trestný poriadok a nemohol som sa riadne obhajovať prostredníctvom môjho obhajcu v súlade s Trestným poriadkom, nakoľko moje ústavné právo na obhajobu bolo marené.

O nazretie do vyšetrovacieho spisu som prostredníctvom svojho obhajcu požiadal už na úkone dňa 08. 01. 2010 a to za účelom, aby som sa spolu s mojím obhajcom kvalifikovane oboznámil zo skutkom, ktorý sa mi kladie za vinu a s listinami nachádzajúcimi sa vo vyšetrovacom spise a aby som tak mohol využiť svoje právo spočívajúce v poskytnutí primeraného času a možností na prípravu obhajoby, avšak napriek tomu, že o nazretie do vyšetrovacieho spisu som požiadal už dňa 08. 01. 2010, toto bolo môjmu obhajcovi umožnené až o mesiac neskôr - dňa 05. 02. 2010.

Dňa 11. 02. 2010 i 14. 02. 2010 sa konali výsluchy svedkov, na ktorých môjmu obhajcovi nebolo umožnené klásť otázky týmto svedkom, nebola mu daná zápisnica z tohto úkonu na prečítanie a pripomienkovanie a tak rovnako mu nebola vydaná kópia tejto zápisnice. Bez možnosti nazrieť no spisu a vyhotoviť si z neho kópie a bez možnosti dispozície so zápisnicami o jednotlivých úkonoch trestného konania som nemohol realizovať svoje právo na obhajobu.

Vyrozumenie o úkone - prehliadka iných priestorov a pozemkov podľa § 101 Trestného poriadku v Ž., na ul. K., v kancelárskych priestoroch V., s. r. o., O. a domovú prehliadku podľa § 100 Trestného poriadku v sídle V., s. r. o., O., ktoré boli nariadené na ten istý deň i hodinu 10. 02. 2010 o 9.00 hod - bolo môjmu obhajcovi doručené dňa 10. 02. 2010 o 9.07 hod., čím mu bolo znemožnené jeho právo účasti na tomto úkone, dôsledkom čoho je porušenie Ústavou SR garantovaného práva na obhajobu...

Uvedený postup vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ Ž., Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 a prokurátora Okresnej prokuratúry v Ž. v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 211/09 zaťažuje celé prípravné konanie vadou nezákonnosti a je hrubým zásahom do základných ľudských práv garantovaných Ústavou SR. ...

Pri uplatnení ochrany môjho základného práva som využil všetky právne prostriedky, ktoré mi právne predpisy na jeho ochranu poskytujú. Dňa 11. 01. 2010 ako aj dňa 21. 01. 2010 som prostredníctvom svojho obhajcu podal žiadosť o preskúmanie postupu policajta -vyšetrovateľa v zmysle § 210 Trestného poriadku. Dňa 11. 02. 2010 mi bolo doručené oznámenie prokurátora Okresnej prokuratúry Ž., v ktorom uviedol, že nezistil porušenie trestného poriadku zo strany vyšetrovateľa.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„Základné právo Š. V., bytom K., občan SR, na obhajobu upravené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva PZ Ž., Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 porušené bolo.

Základné právo Š. V., bytom K., občan SR, na obhajobu upravené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd prokurátorom Okresnej prokuratúry v Ž. v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 211/09 porušené bolo.

Vyšetrovateľovi Krajského riaditeľstva PZ Ž. , Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 konať bez porušovania ústavného práva obvineného Š. V. na obhajobu.

Prokurátorovi Okresnej prokuratúry Ž. prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 211/09 konať bez porušovania ústavného práva obvineného Š. V. na obhajobu.

Š. V., bytom K., občan SR priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- € (slovom stotisíc eur), ktoré sú Okresná prokuratúra v Ž. spoločne a nerozdielne

s Krajským riaditeľstvom PZ Ž. , Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresná prokuratúra v Ž. spoločne a nerozdielne s Krajským riaditeľstvom PZ Ž., Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície sú povinní uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa advokátskej kancelárii JUDr. M. P., advokátka, s.r.o., Ž., vo výške 303,30 € na účet č.:...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namietal jednak vznesenie obvinenia, ktoré podľa jeho názoru je neobjektívne a bezdôvodné, a jednak namietal aj postup orgánov činných v trestnom konaní pri realizácii procesných úkonov. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal, že aj keď jeho obhajca požiadal o nazretie do vyšetrovacieho spisu 8. januára 2010, toto mu bolo umožnené až 5. februára 2010. Okrem toho namietal spôsob vykonania výsluchov svedkov, ktoré sa konali 11. februára 2010 a 14. februára 2010, ako aj to, že mu neboli poskytnuté zápisnice z týchto výsluchov a nebolo mu umožnené ani vyhotoviť si fotokópie zápisníc z jednotlivých procesných úkonov. Sťažovateľ súčasne namietal, že vykonanie domovej prehliadky a prehliadky iných priestorov, ku ktorým došlo 10. februára 2010 v čase od 09.00 h, bolo jeho obhajcovi oznámené síce toho istého dňa, ale až v čase o 09.07 h, teda po začatí vykonávania týchto procesných úkonov. Týmto podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva na obhajobu.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdil, že pred podaním sťažnosti v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyčerpal všetky opravné a iné právne prostriedky na ochranu svojho práva. V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ takto postupoval vo vzťahu k vznesenému obvineniu, keď proti uzneseniu vyšetrovateľa úradu justičnej a kriminálnej polície sp. zn. ČVS: KRP-117/OEK-ZA-2009 z 15. decembra 2009 podal sťažnosť, o ktorej rozhodla prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k. 2 Pv 1211/09-17 z 27. januára 2010 tak, že ju zamietla. Okrem toho sťažovateľ 15. januára 2010 a 25. januára 2010 podal okresnej prokuratúre žiadosti o preskúmanie postupu policajta v danej trestnej veci, na ktoré reagovala prokurátorka okresnej prokuratúry listom č. k. 2 Pv 1211/09-20 z 1. februára 2010. V liste sťažovateľovi oznámila, že nezistila žiadne nedostatky v postupe vyšetrovateľa.

Z uvedeného je zrejmé, že námietky sťažovateľa vo vzťahu k spôsobu vykonania výsluchov svedkov z 11. februára 2010 a 14. februára 2010, ako aj jeho námietky súvisiace s neumožnením vyhotovenia fotokópií zápisníc z týchto úkonov, či námietky súvisiace s oneskoreným upovedomením obhajcu o vykonaní domovej prehliadky a prehliadky iných priestorov, ku ktorým došlo 10. februára 2010, neboli pred podaním sťažnosti predmetom skúmania okresnej prokuratúry tak, ako to má na mysli § 210 Trestného poriadku.

V nadväznosti na uvedené je potrebné zhrnúť, že sťažovateľ vo svojich námietkach videl porušenie svojho práva na obhajobu. A preto bez ohľadu na to, či sa sťažovateľ pred podaním sťažnosti obrátil so svojimi námietkami na okresnú prokuratúru, prípadne v súlade s § 31 a násl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov na nadriadenú prokuratúru, pri prerokovaní jeho námietok ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity svojho konania o sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv alebo slobôd, v dôsledku ktorého je o nej ústavný súd oprávnený konať len vtedy, keď sťažovateľ nemá k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy pred iným orgánom štátu.

Je nepochybné, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 40 ods. 3 listiny, ako aj práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru postupom úradu justičnej a kriminálnej polície a postupom okresnej prokuratúry, teda postupom orgánov činných v trestnom konaní v štádiu prípravného konania.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ v procesnom postavení obvineného bude mať možnosť v ďalšom priebehu trestného konania namietat' zákonnosť vykonania výsluchov či iné procesné pochybenia, ktoré by mali vplyv na jeho základné právo na obhajobu. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda ak ochranu týmto právam a slobodám neposkytujú všeobecné súdy. Pokiaľ nebude trestné stíhanie proti sťažovateľovi zastavené a bude podaná na neho obžaloba, bude v právomoci príslušného všeobecného súdu poskytnúť mu ochranu. To zároveň vylučuje právomoc ústavného súdu (obdobne I. ÚS 69/07, III. ÚS 178/08, III. ÚS 286/09).

Ústavný súd v obdobných prípadoch uviedol, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd

označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, III. ÚS 155/05).

Ústavný súd konštatuje, že za daného stavu má sťažovateľ ako obvinený pred všeobecnými súdmi k dispozícii účinné právne prostriedky na ochranu svojho základného práva na obhajobu, a to napríklad v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní, či v podobe podaného odvolania, keď odvolací súd môže rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby [§ 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku].

Z uvedeného dôvodu a s prihliadnutím na princíp subsidiarity ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 186/06, III. ÚS 286/09).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2010